

*Załącznik do Uchwały Nr 27/1/2019
Zarządu Banku Spółdzielczego w Błazowej
z dnia 01 lipca 2019 roku*

Bank Spółdzielczy w Błazowej

**Informacje z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału
Banku Spółdzielczego w Błazowej
według stanu na dzień 31.12.2018 roku**

Błazowa, lipiec 2019 r.

Spis treści:

1. Informacje o Banku	3
2. Cele i strategie w zakresie zarządzania ryzykiem (CRR art. 435) oraz system kontroli wewnętrznej (art. 111a)	3
3. Fundusze własne (CRR art. 437)	23
4. Wymogi kapitałowe (CRR art. 438 a)	24
5. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego (CRR art. 442)	26
6. Przestrzeganie wymogu w zakresie bufora antycyklicznego (CRR art. 440)	33
7. Aktywa wolne od obciążeń (CRR art. 443)	33
8. Ekspozycja na ryzyko rynkowe (CRR art. 445)	33
9. Ryzyko płynności (Rekomendacja P)	34
10. Ryzyko operacyjne (CRR art. 446)	35
11. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym (CRR art. 447)	36
12. Ekspozycje na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym (CRR art. 448)	36
13. Polityka w zakresie wynagrodzeń (CRR art. 450) oraz informacja o spełnieniu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe (art. 111a Prawa bankowego)	38
14. Dźwignia finansowa (CRR art. 451)	40
15. Techniki ograniczenia ryzyka kredytowego (CRR art. 453)	40
16. Pozostałe informacje wynikające z art. 111a ustawy Prawo Bankowe	41

1. Informacje ogólne o Banku

Bank Spółdzielczy w Błażowej z siedzibą w Błażowej, 36-030 Błażowa, ul. Bankowa 2, wpisany przez Sąd Rejonowy w Rzeszowie XII Wydział Gospodarczy w Krajowym Rejestrze Sądowym, rejestrze przedsiębiorców pod numerem KRS 0000084728, REGON 000507437, NIP 8130268975, zwany dalej Bankiem.

Bank zrzeszony jest z Bankiem Polskiej Spółdzielczości SA w Warszawie. Terenem działania Banku jest województwo podkarpackie, Bank nie prowadził działalności poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W 2018 roku Bank Spółdzielczy w Błażowej prowadził działalność w ramach jednostek organizacyjnych w niżej wymienionych placówkach:

Centrala w Błażowej, ul. Bankowa 2, 36-030 Błażowa,

Oddział w Hyżnem, Hyżne 103, 36-024 Hyżne,

Filia nr 1 w Rzeszowie, ul. Obrońców Poczty Gdańskiej 14, 35-509 Rzeszów.

Bank Spółdzielczy w Błażowej na dzień 31.12.2018 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

2. Cele, strategię i zasady w zakresie zarządzania ryzykiem (CRR art. 435) oraz system kontroli wewnętrznej (art.111a)

2.1.1 Strategia i procesy zarządzania ryzykiem (art. 435 1.a)

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie ze „Strategią zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Błażowej”, zwaną dalej Strategią.

Strategia określa:

- 1) istotę i cel zarządzania ryzykiem w Banku,
- 2) rolę organów nadzorczych i pracowników w procesie zarządzania ryzykiem,
- 3) zasady zarządzania ryzykiem,
- 4) zadania priorytetowe w zakresie zarządzania ryzykiem, zawarte w Strategiach szczegółowych (Politykach długoterminowych), stanowiących załączniki do Strategii,
- 5) zasady kontroli wewnętrznej i audytu.

Na proces zarządzania ryzykiem w Banku składają się następujące czynności:

- 1) gromadzenie informacji,
- 2) identyfikację i ocenę ryzyka,
- 3) limitowanie ryzyka,
- 4) pomiar i monitorowanie ryzyka,
- 5) raportowanie,
- 6) kontrola podejmowanego ryzyka.

W celu realizacji wyżej wymienionych procesów wykonywane są zadania, związane z analizą podstawowych wartości mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka. Podstawowe wskaźniki określające akceptowalny poziom poszczególnych rodzajów ryzyka są zatwierdzane przez Radę Nadzorczą w ramach Strategii działania Banku.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:

- 1) dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu,
- 2) stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki,
- 3) monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka,
- 4) szacowanie wymogów kapitałowych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 5) raportowanie wyników oceny ryzyk i adekwatności kapitałowej Zarządowi oraz w sposób syntetyczny Radzie Nadzorczej,
- 6) audyt skuteczności zarządzania ryzykiem w Banku.

Bank w ramach oceny procesu szacowania adekwatności kapitałowej określa mapę ryzyk, występujących w Banku w oparciu o analizę jakościowych i ilościowych kryteriów istotności ryzyk. Na podstawie corocznego przeglądu za ryzyka istotne, tj. wymienione w Dyrektywie 2013/36 Unii Europejskiej z dnia 26 czerwca 2013r., które występują w Banku uznaje się: ryzyko kredytowe (w tym koncentracji), ryzyko płynności, ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej, ryzyko operacyjne, ryzyko rynkowe, rozumiane jako walutowe, ryzyko braku zgodności, ryzyko kapitałowe, ryzyko biznesowe.

Ryzyko kredytowe - jest to ryzyko nie wywiązania się kontrahenta Banku z obowiązku zwrotu udzielonych kontrahentowi przez Bank należności; ryzyko to wpływa w sposób najbardziej istotny na działalność Banku, ponieważ niespłacenie udzielonych należności wiąże się z poniesieniem przez Bank ewentualnych dużych strat.

Ryzyko koncentracji zaangażowań - jest to ryzyko nie wykonania zobowiązania/zobowiązań przez pojedyncze (także powiązane kapitałowo lub organizacyjnie) podmioty oraz przez grupy podmiotów, w przypadku których prawdopodobieństwo nie wykonania zobowiązania jest zależne od wspólnych czynników.

Ryzyko to związane jest ze zbyt dużym zaangażowaniem Banku wobec:

- 1) pojedynczych klientów lub grup klientów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie,
- 2) tego samego sektora gospodarczego (branży),
- 3) tego samego regionu geograficznego,
- 4) tego samego rodzaju zabezpieczenia lub dostawcy zabezpieczenia kredytowego.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest budowa odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych portfela kredytowego, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem kredytowym obejmujące podstawowe kierunki (cele pośrednie):

- 1) budowa bezpiecznego, zdywersyfikowanego portfela kredytowego,
- 2) podejmowanie działań zabezpieczających w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji oraz ryzyka portfela,
- 3) działania organizacyjno-proceduralne.

W Banku wdrożono regulacje wewnętrzne dotyczące zasad bezpiecznego kredytowania oraz zarządzania ryzykiem pojedynczego kredytu oraz ryzykiem portfela kredytów, limity pojedynczych zaangażowań, limity koncentracji zaangażowań, monitorowanie i raportowanie przestrzegania limitów wewnętrznych i zewnętrznych oraz okresowa ocena poziomu ryzyka, alokowanie kapitału wewnętrznego na ryzyko kredytowe, alokowanie wyznaczonego poziomu kapitału wewnętrznego na ryzyko kredytowe i koncentracji, monitorowanie i raportowanie przestrzegania limitów alokacji.

Ryzyko płynności - jest to ryzyko utraty zdolności do terminowego wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych i pozabilansowych w terminie ich wymagalności bez ponoszenia nie akceptowalnych strat.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania płynnością jest pełne zabezpieczenie płynności Banku, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem płynności obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów, ze szczególnym uwzględnieniem aktywów długoterminowych,
- 2) podejmowanie działań (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej,
- 3) utrzymanie nadzorczych miar płynności.

Zarządzanie ryzykiem płynności realizowane jest w oparciu o wewnętrzne regulacje, dotyczące zasad zarządzania płynnością, w tym prognozowania płynności, planowania awaryjnego w zakresie płynności, limity wewnętrzne dotyczące płynności, monitorowanie i raportowanie przestrzegania limitów wewnętrznych i zewnętrznych oraz okresowa ocena poziomu ryzyka.

Ryzyko stopy procentowej - jest to ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku oraz posiadanych kapitałów (funduszy) na niekorzystny wpływ zmian niezależnych od Banku rynkowych stóp procentowych. Ryzyko to w Banku związane jest z ryzykiem przeszacowania oraz ryzykiem bazowym. Ryzyko opcji klienta oraz ryzyko krzywej dochodowości występuje w Banku w ograniczonym zakresie. Bank nie posiada w ofercie produktu zabezpieczającego pt. opcja oraz nie prowadzi działalności spekulacyjnej, wykorzystującej odwrócenie krzywej dochodowości. Bank nie jest narażony na odwrócenie krzywej dochodowości, ponieważ nie lokuje środków w aktywa o stałym oprocentowaniu na okres dłuższy niż 12 miesięcy.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem stopy procentowej obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów oprocentowanych w celu ograniczania ryzyka bazowego oraz ryzyka przeszacowania,
- 2) podejmowanie odpowiedniej polityki cenowej (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej oraz dochodowego portfela kredytowego w celu wypracowania odpowiednich marż,

- 3) codzienna realizacja polityki stóp procentowej w procesie sprzedaży produktów bankowych.

W Banku wdrożono regulacje wewnętrzne dotyczące zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej, w tym oceny zmiany wyniku finansowego w wyniku zmiany stóp rynkowych, limity wewnętrzne dotyczące ryzyka stopy procentowej, testowanie warunków skrajnych, monitorowanie i raportowanie przestrzegania limitów wewnętrznych, okresowa ocena poziomu ryzyka, alokowanie wyznaczonego poziomu kapitału wewnętrznego na ryzyko stopy procentowej i monitorowanie oraz raportowanie przestrzegania limitów alokacji.

Ryzyko operacyjne - jest to możliwość poniesienia strat powstałych w wyniku niewłaściwych lub wadliwie przebiegających procesów wewnętrznych, działań ludzi, funkcjonowania systemów, strat wynikających z przyczyn zewnętrznych.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest ograniczenie ryzyka występowania strat operacyjnych oraz dążenie do ich minimalizowania.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem operacyjnym obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) określenie podstawowych procesów niezbędnych do zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- 2) prowadzenie i analiza rejestru incydentów i strat z tytułu ryzyka,
- 3) opracowanie ogólnych zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zasady identyfikacji, oceny, monitorowania, zabezpieczania i transferu ryzyka operacyjnego,
- 4) zarządzanie kadrami,
- 5) określenie docelowego profilu ryzyka operacyjnego, uwzględniającego skalę i profil ryzyka operacyjnego obciążającego Bank,
- 6) zdefiniowanie tolerancji/apetytu banku na ryzyko operacyjne, w tym wartości progowe sum strat danej klasy zdarzeń w określonym horyzoncie czasowym, oraz określone działania, które bank będzie podejmował w przypadkach, gdy wartości te zostaną przekroczone,
- 7) przyjęcie założeń dla systemu kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka operacyjnego.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, rejestrację incydentów ryzyka operacyjnego, okresową ocenę poziomu ryzyka, alokowanie wyznaczonego

poziomu kapitału wewnętrznego na ryzyko operacyjne i monitorowanie przestrzegania limitów alokacji. Poziom ryzyka operacyjnego jest monitorowany we wszystkich obszarach działania Banku.

Ryzyko walutowe - jest to ryzyko związane z poniesieniem straty wynikającej ze zmian kursów walut.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie skutków narażenia Banku oraz Klientów na nieoczekiwane zmiany kursów walut.

Cel ten jest realizowany w oparciu o poniższe cele pośrednie:

- 1) zawieranie transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych minimalizując związane z nim ryzyko;
- 2) utrzymywanie pozycji walutowej całkowitej w wysokości nie przekraczającej 2% funduszy własnych, która nie wiąże się z koniecznością utrzymywania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe.

W Banku wdrożono regulacje wewnętrzne dotyczące zasad zarządzania ryzykiem walutowym, limity wewnętrzne dotyczące ryzyka walutowego monitorowanie i raportowanie przestrzegania limitów wewnętrznych, okresową ocenę poziomu ryzyka, alokowanie wyznaczonego poziomu kapitału wewnętrznego na ryzyko walutowe i monitorowanie oraz raportowanie przestrzegania limitów alokacji.

Ryzyko braku zgodności - są to skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez bank standardów postępowania.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności jest stałe dążenie do minimalizowania skutków nieprzestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych regulacji prawnych.

Cel ten jest realizowany poprzez stałe aktualizowanie/dostosowywanie procedur bankowych, wsparcie informatyczne, szkolenia i kontrolę ich przestrzegania.

W Banku wdrożono regulacje wewnętrzne zawierające procedury monitorowania i ograniczania ryzyka braku zgodności.

Ryzyko kapitałowe - poziom funduszy własnych Banku powinien być dostosowany (adekwatny) do skali, złożoności i profilu ryzyka Banku.

Podstawowym celem strategicznym w zakresie adekwatności kapitałowej jest budowa odpowiednich funduszy własnych, zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów, przy osiągnięciu planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zwiększanie wysokości funduszy własnych,
- 2) zapewnienie odpowiedniego poziomu kapitałów Tier I, podstawowy Tier I i TIER II
- 3) odpowiednie kształtowanie struktury bilansu Banku w celu utrzymania planowanego poziomu wymogów kapitałowych, dostosowanych do wymagań Rozporządzenia 575/2013 UE,
- 4) zarządzanie ryzykiem bankowym.

W Banku wdrożono regulacje wewnętrzne zawierające procedury zarządzania adekwatnością kapitałową.

Ryzyko biznesowe - jest to ryzyko wynikające ze zmian warunków makroekonomicznych (otoczenia) oraz ich wpływu na wysokość minimalnych wymogów kapitałowych w przyszłości. Ryzyko biznesowe może się przejawiać w obszarze: wyniku finansowego, strategicznym i otoczenia, w tym zmian regulacyjnych i warunków konkurencji.

Celem strategicznym w zakresie ryzyka biznesowego jest utrzymanie stałej pozycji rynkowej i ekonomicznej Banku poprzez właściwy proces planowania i zarządzania wynikiem finansowym, uwzględniający wpływ warunków makroekonomicznych.

W Banku wdrożono regulacje wewnętrzne zawierające zasady zarządzania ryzykiem biznesowym.

2.1.2. Struktura i organizacja odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacja na temat uprawnień i statutu, lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie (CRR art. 435 1.b)

Podstawowe zadania w procesie zarządzania ryzykiem określone w „Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka” przedstawiają się następująco:

Rada Nadzorcza dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem oraz alokacji kapitału na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka w Banku. W tym celu Zarząd Banku okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat skali i rodzajów ryzyka, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, skutków i metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność. Rada Banku zatwierdza w Strategii działania oraz w planie ekonomiczno-finansowym ogólny poziom (profil) ryzyka Banku (apetyt na ryzyko).

Zarząd odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem oraz, jeśli to konieczne – dokonania weryfikacji w celu usprawnienia tego systemu. Instrukcje i procedury zarządzania ryzykiem obejmują pełny zakres działalności Banku.

Komitet Kredytowy/Stanowisko Analityka Kredytowego uczestniczy w procesie opiniowania transakcji kredytowych oraz ich klasyfikacji pod kątem ryzyka ponoszonego przez Bank. Skład i szczegółowe zadania Komitetu określa Regulamin działania Komitetu Kredytowego.

Zespół zarządzania ryzykami i analiz monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych, procesów tworzenia zysku oraz przedstawia i monitoruje pozycję Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego. Podstawowe zadania Zespołu to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom i komórkom Banku, informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykami oraz szacowania wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Audyt wewnętrzny ma za zadanie kontrolę i ocenę skuteczności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku. Stanowisko dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz zgodności przeprowadzanych operacji bankowych z wewnętrznymi regulacjami Banku.

Pozostali pracownicy Banku mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

2.1.3. Zakres i charakter systemów raportowania i pomiaru ryzyka (CRR art. 435.1.c)

W Banku prowadzony jest proces identyfikacji, pomiaru i limitowania podejmowanego ryzyka.

Identyfikacja ryzyka – analiza, na podstawie zgromadzonych danych, czynników wewnętrznych i zewnętrznych występowania ryzyka w Banku oraz stopnia ich wpływu na wynik finansowy. Proces identyfikacji ryzyka odbywa się w formie:

- 1) gromadzenia, aktualizacji, przechowywania danych,
- 2) wykorzystania dostępnych baz danych,
- 3) generowania raportów dotyczących ryzyka,
- 4) udostępniania raportów komórkom odpowiedzialnym za analizę danych,
- 5) analizy i oceny czynników ryzyka na podstawie zgromadzonych danych.

Pomiar ryzyka - zasady pomiaru, analizy oraz testowania warunków skrajnych ekspozycji na ryzyko, umożliwiające zarządzanie tym ryzykiem w skali Banku.

Raportowanie ryzyka - określenie formy i terminów przekazywania wewnętrznego sprawozdania o poziomie ryzyka, którego szczegółowość i częstotliwość sporządzania powinny być adekwatne do rodzaju i skali ponoszonego przez Bank ryzyka.

Proces identyfikacji, pomiaru i raportowania poszczególnych rodzajów ryzyka przedstawia się następująco:

Ryzyko kredytowe - w Banku rozpatrywane jest jako ryzyko pojedynczej transakcji oraz ryzyko łącznego portfela kredytowego.

System zarządzania ryzykiem kredytowym pojedynczej transakcji/kredytobiorcy obejmuje:

- 1) stosowanie metodyki oceny zdolności kredytowej,
- 2) bieżący monitoring ustanowionych zabezpieczeń kredytowych,
- 3) przegląd ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw celowych,
- 4) windykację i restrukturyzację oraz nadzór nad kredytami zagrożonymi,
- 5) kontrolę działalności kredytowej.

Zadania związane z monitorowaniem ryzyka pojedynczej transakcji wykonują pracownicy Zespołu produktów bankowych i marketingu oraz Stanowisko analityka kredytowego i wiarytelności trudnych.

Zasady bezpiecznego zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego Banku obejmują działania polegające na:

- 1) dywersyfikacji ryzyka poprzez stosowanie limitów zaangażowań,
- 2) stosowanie limitów dotyczących rodzajów kredytów ,
- 3) analizie ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
- 4) badaniu ekspozycji zagrożonych,
- 5) przedsięwzięć organizacyjno-kadrowych.

Badanie ryzyka łącznego portfela kredytowego w Banku obejmuje:

- 1) analizę ilościową i wartościową portfela,
- 2) analizę wskaźnikową,
- 3) ocenę realizacji limitów zaangażowań,
- 4) analizę jakościową portfela,
- 5) analizę wrażliwości Banku na wystąpienie sytuacji skrajnej.

Zadania związane z monitorowaniem i raportowaniem ryzyka łącznego portfela kredytowego wykonuje Zespół zarządzania ryzykami i analiz.

Informacje na temat ryzyka kredytowego przedkładane są na posiedzeniach Zarządu i Rady Nadzorczej w okresach kwartalnych.

Ryzyko płynności - identyfikuje się następujące, główne dla Banku źródła ryzyka utraty płynności:

- 1) nadmierne niedopasowanie terminów zapadalności/wymagalności aktywów i pasywów,
- 2) ryzyko związane z brakiem środków po stronie aktywnej bilansu,
- 3) ryzyko związane z koniecznością dokonania nagłych wypłat po stronie pasywnej bilansu,
- 4) ryzyko związane ze zdolnością pozyskiwania przez Bank depozytów i finansowania zewnętrznego,
- 5) ryzyko wynikające z realizacji udzielonych zobowiązań pozabilansowych.

Pomiarem ryzyka, monitorowaniem płynności, kontrolą przestrzegania limitów oraz raportowaniem zajmuje się Zespół zarządzania ryzykami i analiz, który cyklicznie zbiera i

przetwarza dane z systemu informatycznego, oraz odpowiednich komórek i jednostek organizacyjnych Banku.

W ramach pomiaru ryzyka Bank dokonuje:

- 1) oceny źródeł finansowania działalności Banku
- 2) zaangażowanie środków oraz poziom aktywów płynnych,
- 3) analizy koncentracji pasywów (depozyty duże),
- 4) oceny stabilności bazy depozytowej i wyznaczania wielkości osadu bazy depozytowej,
- 5) oceny poziomu zobowiązań pozabilansowych,
- 6) analizy kształtowania nadzorczych miar płynności,
- 7) analizy luki płynności,
- 8) analizy wykorzystania obowiązujących limitów,
- 9) analizy testów warunków skrajnych,
- 10) analizy scenariuszy postępowania awaryjnego,
- 11) prognozy płynności Banku.

Informacje na temat ryzyka płynności przedkładane są na posiedzeniach Zarządu w okresach miesięcznych, natomiast na posiedzeniach Rady Nadzorczej w okresach kwartalnych.

Ryzyko stopy procentowej - w ramach ryzyka stopy procentowej, Bank wyróżnia następujące kategorie ryzyka:

- 1) ryzyko przeszacowania (niedopasowanie terminów zapadalności/wymagalności),
- 2) ryzyko bazowe,
- 3) ryzyko opcji klienta,
- 4) ryzyko krzywej dochodowości.

Pomiar ryzyka przeszacowania oraz ryzyka bazowego polega na: porównaniu, metodą luki procentowej, wielkości aktywów Banku przeszacowywanych w danym przedziale czasowym z wartością pasywów przeszacowywanych w tym samym przedziale czasowym, w podziale na poszczególne stopy referencyjne oraz wyliczaniu zmian dochodu odsetkowego w przyjętych okresach, na podstawie założonych zmian stóp procentowych.

Ryzyko opcji klienta bada się na dwóch poziomach: w ramach opracowywania nowych produktów lub zmian w już obowiązujących regulacjach, tak aby uniknąć zawierania zobowiązań zbyt ryzykownych dla Banku oraz poprzez analizę poziomu wykorzystania

opcji, na podstawie zrywalności depozytów oraz spłat kredytów przed terminem umownym.

Ryzyko krzywej dochodowości występuje w sytuacji angażowania się Banku w instrumenty aktywne i pasywne o stałej stopie procentowej z terminem pierwotnym powyżej 3 miesięcy.

Bank do pomiaru stopnia narażenia na ryzyko stopy procentowej stosuje:

- 1) metodę luki stopy procentowej (jako podstawowe narzędzie analityczne),
- 2) metodę symulacji zmian dochodu odsetkowego,
- 3) analizę podstawowych wskaźników związanych z ryzykiem stopy procentowej.

Pomiarem, monitorowaniem oraz raportowaniem poziomu ryzyka stopy procentowej zajmuje się Zespół zarządzania ryzykami i analiz, który cyklicznie zbiera i przetwarza dane z systemu informatycznego, oraz odpowiednich komórek i jednostek organizacyjnych Banku.

Raport z analizy ryzyka stopy procentowej obejmuje następujące elementy:

- 1) poziom stóp bazowych,
- 2) strukturę aktywów i pasywów oprocentowanych z uwzględnieniem stóp referencyjnych,
- 3) wskaźniki niedopasowania (luki),
- 4) analizę marży, ocenę jej wpływu na wynik finansowy Banku,
- 5) analizę luki stóp procentowych,
- 6) analizę wpływu zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy,
- 7) kontrolę przestrzegania ustanowionych limitów,
- 8) poziom kapitału wewnętrznego z tytułu ryzyka stopy procentowej.

Informacje na temat ryzyka stopy procentowej przedkładane są na posiedzeniach Zarządu w okresach miesięcznych, natomiast na posiedzeniach Rady Nadzorczej w okresach kwartalnych.

Ryzyko operacyjne - w celu prawidłowego realizowania zadań związanych z identyfikacją, pomiarem i raportowaniem ryzyka operacyjnego w Banku podejmowane są następujące działania:

- 1) w zakresie identyfikacji ryzyka: prowadzenie bieżących analiz czynników wewnętrznych i zewnętrznych takich jak:
  - struktura organizacyjna banku,

- specyfika działalności bankowej,
  - użytkowane systemy informatyczne w banku,
  - jakość kadr na poszczególnych szczeblach organizacyjnych banku,
  - specyfika klientów obsługiwanych w ramach prowadzonej działalności w banku,
  - skargi od klientów,
  - rotacja kadr,
  - zmiany organizacyjne,
  - zmiany prawne,
  - konkurencja,
  - postęp technologiczny.
  - zmiany w otoczeniu gospodarczym.
- 2) w zakresie oceny ryzyka operacyjnego:
- ocena działania Banku na podstawie listy potencjalnych zagrożeń związanych z ryzykiem operacyjnym,
  - ocena strat finansowych z tytułu incydentów ryzyka operacyjnego,
  - ocena dostępności do usług bankowych – zachowanie ciągłości działania.
  - sporządzanie okresowych analiz ryzyka oraz mapy ryzyka,
  - uwzględnienie wyników kontroli wewnętrznej i audytu;
- 3) w zakresie tworzenia bazy danych:
- gromadzenie informacji o zdarzeniach ryzyka operacyjnego,
  - wyznaczenie osób odpowiedzialnych za gromadzenie informacji,
  - zaprojektowanie raportów o zdarzeniach ryzyka operacyjnego;
- 4) w zakresie monitorowania zdarzeń ryzyka operacyjnego: stosowanie mechanizmów zapewniających szybkie wykrycie i weryfikację słabości występujących w systemie zarządzania ryzykiem operacyjnym, biorąc pod uwagę:
- rodzaj i istotność błędów,
  - rodzaje, stopień skomplikowania i wartość zawieranych oraz planowanych transakcji,
  - wahania osiągniętych i przewidywanych zysków,
  - posiadane systemy informatyczne,
  - jakość procedur funkcjonujących w Banku,
  - poziom kwalifikacji pracowników oraz zmiany kadrowe i organizacyjne,
  - dokumentowanie informacji dotyczących przyczyn strat, ich wielkości, częstotliwości i dotkliwości;
- 5) w procesach raportowania:
- gromadzenie wewnętrznych danych finansowych,

- analiza danych o stratach wewnętrznych i zdarzeniach w otoczeniu Banku,
- sporządzanie mapy ryzyka oraz planów awaryjnych zachowania ciągłości działania w sytuacjach kryzysowych,
- ocena funkcjonowania podmiotów powiązanych z działalnością Banku,
- opis zidentyfikowanych problemów wynikających ze zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- testowanie warunków skrajnych, weryfikacja przyjętych procedur,
- proponowanie działań mających na celu redukcję ryzyka.

Pomiarem, monitorowaniem oraz raportowaniem poziomu ryzyka operacyjnego zajmuje się Zespół zarządzania ryzykami i analiz.

Raport z analizy ryzyka operacyjnego obejmuje następujące elementy:

- 1) analizę rejestrów zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- 2) macierz bazylejską ryzyka operacyjnego,
- 3) kalkulacje wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego,
- 4) poziom wskaźników KRI.

Informacje na temat ryzyka operacyjnego przedkładane są na posiedzeniach Zarządu w okresach kwartalnych, natomiast na posiedzeniach Rady Nadzorczej w okresach półrocznych.

Ryzyko walutowe - ryzyko walutowe wynika z utrzymywania przez Bank otwartych pozycji w walutach obcych i powstaje w związku z prowadzeniem przez Bank działalności obejmującej m.in. zaciąganie zobowiązań walutowych i inwestowanie w walutowe instrumenty finansowe, na rzecz klientów Banku oraz na rachunek własny.

Pomiar ryzyka walutowego ma na celu określenie poziomu ryzyka oraz wpływu operacji obciążonych ryzykiem na sytuację finansową Banku. Ocena ekspozycji Banku na ryzyko walutowe jest dokonywana w oparciu o zestawienie pozycji walutowych Banku, sporządzane dla potrzeb sprawozdawczości do NBP, według stanu na koniec każdego dnia roboczego. W celu bieżącego zarządzania ryzykiem walutowym Zespół finansowo-księgowy monitoruje pozycję walutową Banku, w oparciu o sporządzony raport.

Pomiarem, monitorowaniem oraz raportowaniem poziomu ryzyka walutowego zajmuje się Zespół zarządzania ryzykami i analiz.

Raport na temat oceny ryzyka walutowego powinien zawierać co najmniej:

- 1) analizę sytuacji na międzybankowym rynku walutowym oraz innych uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych mających wpływ na sposób zarządzania pozycją walutową w granicach ustalonych limitów,
- 2) analizę pozycji walutowej całkowitej i jej udział w stosunku do funduszy własnych,
- 3) informację o wielkości pozycji walutowej indywidualnej,
- 4) informację o przestrzeganiu limitów dla pozycji walutowej,
- 5) wyniki testów warunków skrajnych.

Informacje na temat ryzyka walutowego przedkładane są na posiedzeniach Zarządu w okresach miesięcznych, natomiast na posiedzeniach Rady Nadzorczej w okresach kwartalnych.

Ryzyko braku zgodności - czynniki ryzyka braku zgodności w Banku można podzielić na:

- 1) wewnętrzne – wynikające z wewnętrznej organizacji Banku,
- 2) zewnętrzne – niezależne od Banku.

Podstawowe obszary występowania ryzyka braku zgodności w Banku to: tajemnica bankowa, ochrona danych osobowych, przepisy z zakresu BHP, informatyka (w tym bankowość elektroniczna), outsourcing, obsługa klientów, konflikt interesów.

Powyższe obszary pokrywają się z ryzykiem operacyjnym w Banku.

Identyfikacja zdarzeń ryzyka braku zgodności odbywa się na każdym stanowisku pracy Banku w oparciu o wykaz zdarzeń zawartych w załączniku do Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym. Każdy pracownik Banku ma obowiązek zgłaszania do przełożonego incydentów i po wyjaśnieniu przyczyn zarejestrowanie w rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego. Analiza czynników występowania w Banku ryzyka braku zgodności jest jedną z metod zarządzania tym ryzykiem.

Pomiarem, monitorowaniem oraz raportowaniem poziomu ryzyka braku zgodności zajmuje się Zespół zarządzania ryzykami i analiz.

Raport z analizy ryzyka braku zgodności obejmuje następujące elementy:

- 1) poniesione skutki finansowe i niefinansowe ryzyka braku zgodności,
- 2) analizę przyczyn (czynników) poniesionych strat w badanym okresie.

Informacje na temat ryzyka braku zgodności przedkładane są na posiedzeniach Zarządu i Rady Nadzorczej w okresach rocznych.

Ryzyko kapitałowe - Bank w ocenie istotności ryzyka kapitałowego dokonuje analizy:

- 1) struktury posiadanych funduszy w celu ustalenia stopnia koncentracji funduszu udziałowego;
- 2) koncentracji pakietów „dużych” udziałów. Bank uznaje za „duży” pakiet udziałów, kwotę sumy udziałów posiadanych przez jednego Członka Banku na poziomie co najmniej 5% funduszu udziałowego.

Pomiarem, monitorowaniem oraz raportowaniem z zakresu adekwatności kapitałowej zajmuje się Zespół zarządzania ryzykami i analiz.

Raport z analizy adekwatności kapitałowej obejmuje następujące elementy:

- 1) wielkość kapitału wewnętrznego Banku,
- 2) poziom funduszy własnych,
- 3) wielkość współczynników kapitałowych,
- 4) poziom wykorzystania limitów wymogów z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Informacje na temat ryzyka kapitałowego przedkładane są na posiedzeniach Zarządu w okresach kwartalnych, natomiast na posiedzeniach Rady Nadzorczej w okresach półrocznych.

Ryzyko biznesowe - identyfikacja ryzyka biznesowego jest dokonywana w cyklach rocznych w okresie sporządzania rocznego planu ekonomiczno-finansowego.

Pomiar i monitorowanie ryzyka biznesowego jest realizowane w ramach oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku, która obejmuje następujące elementy:

- 1) analizy poziomu i struktury podstawowych pozycji aktywów i pasywów Banku,
- 2) ocenę działalności depozytowej,
- 3) ocenę działalności kredytowej,
- 4) poziom instrumentów finansowych,
- 5) analizę rachunku zysków i strat,
- 6) poziom wyniku finansowego Banku,
- 7) podstawowe wskaźniki obrazujące działalność Banku.

Informacje na temat ryzyka biznesowego przedkładane są przez Głównego Księgowego na posiedzeniach Zarządu w okresach miesięcznych, natomiast na posiedzeniach Rady Nadzorczej w okresach kwartalnych.

2.1.4. Strategia w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka (CRR art.435 1.d)

W celu ograniczania poszczególnych rodzajów ryzyka Bank wprowadza odpowiednie do skali działania limity wewnętrzne.

W celu ograniczania **ryzyka kredytowego** Bank wprowadził następujące limity: wskaźniki podlegające limitowaniu ostrożnościowemu:

- 1) limity koncentracji wierzytelności określone jako procent uznanego łącznego kapitału,
- 2) limity strukturalne,
- 3) wskaźniki koncentracji branżowej,
- 4) wskaźniki zabezpieczeń.

W celu zabezpieczenia swoich należności Bank stosuje zabezpieczenie dla udzielonego kredytu. Wartość i rodzaj zabezpieczenia zależy od typu transakcji i oceny jej ryzyka kredytowego.

W celu ograniczania **ryzyka płynności** Bank wprowadził następujące limity:

- 1) urealnione skumulowane wskaźniki płynności,
- 2) wskaźniki zabezpieczenia płynności,
- 3) wskaźniki stabilności bazy depozytowej,
- 4) wskaźniki finansowania aktywów,
- 5) wskaźniki finansowania kredytów długoterminowych.

W celu ograniczenia **ryzyka stopy procentowej** Bank wprowadził następujące limity:

- 1) limit marży odsetkowej i wskaźnika ROE,
- 2) limit na wskaźnik luki (niedopasowania),
- 3) limit zmian w dochodzie odsetkowym z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka stopy procentowej.

W zakresie **ryzyka operacyjnego**, w celu zminimalizowania skutków wystąpienia sytuacji kryzysowych Bank wdraża narzędzia redukcji ryzyka, które można podzielić na: organizacyjne, programowe i techniczne. W celu limitowania stopnia zagrożenia Banku ryzykiem operacyjnym, wyznacza się wartości progowe dla kluczowych wskaźników ryzyka (KRI).

W celu ograniczenia **ryzyka walutowego** wynikającego z utrzymywania pozycji w walutach obcych Bank wprowadził:

- 1) limit pozycji walutowej całkowitej na koniec dnia w wysokości do 2% funduszy własnych,
- 2) limit maksymalnej straty w przypadku niekorzystnych zmian kursów walutowych o 10%.

W celu ograniczania **ryzyka braku zgodności** w Banku podejmowane są działania organizacyjne.

W zakresie **adekwatności kapitałowej** Bank wprowadził limity alokacji kapitału wewnętrznego.

W celu ograniczania **ryzyka biznesowego** Bank ustala następujące limity podstawowych wskaźników ekonomicznych:

- 1) wynik finansowy netto,
- 2) przyrost funduszy własnych Banku,
- 3) przyrost sumy bilansowej.

2.1.5. Oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku (CRR art.435.1.e)

Zatwierdzone przez Zarząd Banku oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku stanowi **Załącznik nr 1** do niniejszej Informacji.

2.1.6. Oświadczenie na temat ryzyka, w którym pokrótce omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności (CRR art.435.1.f)

Zatwierdzone przez Zarząd Banku oświadczenie zawierające kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem przez Bank, w tym tolerancję na ryzyko określone przez Radę Nadzorczą Banku stanowi **Załącznik nr 2** do niniejszej Informacji.

2.2. Informacje w zakresie zasad zarządzania (CRR art.435.2)

2.2.1. Liczba stanowisk dyrektorskich zajmowanych przez członków Zarządu(CRR art.435.2.a)

Członkowie Zarządu nie zajmują stanowisk dyrektorskich.

2.2.2. Polityka rekrutacji dotycząca wyboru członków organu zarządzającego oraz rzeczywistego stanu ich wiedzy, umiejętności i wiedzy specjalistycznej (CRR art.435.2.b). Strategia w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków organu zarządzającego, jego celów i wszelkich odpowiednich zadań określonych w tej polityce oraz zakresu, w jakim te cele i zadania zostały zrealizowane (CRR art.435.2.c)

Zasady rekrutacji dotyczące wyboru członków Zarządu Banku zawarte są w obowiązującym w Banku Statucie, Regulaminie działania Rady Nadzorczej oraz Regulaminie działania Zarządu. Członków Zarządu powołuje Rada Nadzorcza, Prezesa Zarządu powołuje Rada Nadzorcza za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego, natomiast pozostałych członków Zarządu powołuje Rada Nadzorcza na wniosek Prezesa Zarządu. Co najmniej dwóch członków Zarządu, w tym Prezes Zarządu muszą pozostawać w stosunku pracy z Bankiem. Rekrutację na stanowiska członków Zarządu w Banku w pierwszej kolejności prowadzi się wśród pracowników Banku, a dopiero w przypadku braku możliwości przesunięć w ramach struktury poszukuje się pracowników w zewnętrznych instytucjach bankowych, finansowych itp. Kandydaci na członków Zarządu powinni spełniać kryterium reputacji oraz kwalifikacji. Szczegółowe kryteria reputacji i kwalifikacji zawarte są Regulaminie działania Zarządu. Oceny reputacji oraz kwalifikacji osób powoływanych na stanowiska członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza w oparciu o oświadczenie i dokumenty dostarczone przez kandydata.

2.2.3. Utworzenie (bądź nie) przez Bank oddzielnego komitetu ds. ryzyka oraz liczby posiedzeń komitetu, które się odbyły (CRR art.435.2.d)

W Banku nie tworzono oddzielnego komitetu ds. ryzyka.

2.2.4. Opis przepływu informacji na temat ryzyka kierowanych do Zarządu Banku (CRR art.435.2.e)

1. Zasady oraz tryb sporządzania i obiegu informacji w Banku reguluje Instrukcja sporządzania informacji zarządczej.
2. Informacje dotyczące monitorowania poziomu ryzyka występującego w działalności Banku, sporządzane są przez Zespół zarządzania ryzykami i analiz.
3. Informacja na temat ryzyka, po uzyskaniu akceptacji nadzorującego członka Zarządu, przekazywana jest w formie papierowej do Stanowiska organizacyjno-administracyjnego, celem uwzględnienia jej w porządku obrad Zarządu Banku.

2.2.5. System kontroli wewnętrznej (art.111a Prawa bankowego)

1. Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej reguluje Statut Banku (tekst jednolity po zmianach Uchwałą ZP nr 6/2013 z dnia 27 lutego 2013 roku) oraz Regulamin kontroli wewnętrznej przyjęty Uchwałą Zarządu nr 44/5/2017 z dnia 28 grudnia 2017 roku i Uchwałą Rady Nadzorczej nr 2/2/2018 z dnia 09 maja 2018 roku.
2. Zgodnie z §46 ust.6 Statutu Banku system kontroli wewnętrznej Banku obejmuje: mechanizmy kontroli ryzyka, badanie zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi oraz audyt wewnętrzny.
3. Mechanizmy kontroli ryzyk występujących w działalności Banku określone zostały w wewnętrznych procedurach Banku obejmujących strategię, polityki oraz instrukcje zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyk. W ramach obowiązujących procedur mechanizmy kontroli ryzyk obejmują: organizację pracy, podział zadań, przydział obowiązków; zasady, limity i procedury mające charakter kontrolny; metodologie dotyczące analizy i oceny ryzyka; systemy informatyczne wspomagające pracę pracowników; realizowane na poszczególnych stanowiskach pracy czynności mające na celu kontrolę jakości i poprawności realizowanych w Banku zadań, wykonywane przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez bezpośredniego przełożonego; raporty zarządcze i sprawozdawczość wewnętrzną.
4. Celem systemu kontroli wewnętrznej Banku jest wspomaganie procesów decyzyjnych.
5. Realizacja celów systemu kontroli wewnętrznej w Banku dokonywana jest poprzez badanie zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

6. System kontroli wewnętrznej Banku składa się z kontroli wewnętrznej funkcjonalnej sprawowanej przez pracowników Banku oraz audytu wewnętrznego sprawowanego przez komórkę audytu wewnętrznego Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

3. Fundusze własne (CRR art.437)

Poniższe zestawienie przedstawia poziom poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31.12.2018 roku.

Kapitał podstawowy Tier I: instrumenty i kapitały rezerwowe		
Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	10 826	art. 26 ust. 1, lit.d),e)
Fundusze ogólnego ryzyka bankowego	300	art. 26 ust. 1 lit. f)
Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 3	112	art. 486 ust. 2
Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	11 238	
Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne		
Wartości niematerialne i prawne (kwota ujemna)	-32	art. 36 ust. 1 lit. b)
Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468:	120	art. 468
Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	88	
Kapitał podstawowy Tier I	11 326	
Kapitał Tier I	11 326	
Kapitał Tier II: instrumenty i rezerwy		
Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	249	art. 62 lit. c)
Kapitał Tier II	249	
Łączny kapitał	11 575	
Całkowita kwota ekspozycji na ryzyko	53 053	
Współczynniki i bufor kapitalowe		
Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	21,35%	art. 92 ust. 2 lit. a), art. 465
Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	21,35%	art. 92 ust. 2 lit. b), art. 465
Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	21,82%	art. 92 ust. 2 lit. c)

4. Wymogi kapitałowe (CRR art. 438)

4.1. Opis metody stosowanej do oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego. (CRR art. 438 a)

4.1.1 Minimalne wymogi kapitałowe

Przy wyliczaniu minimalnych wymogów kapitałowych Bank stosuje następujące metody:

- 1) **ryzyko kredytowe** - metoda standardowa
- 2) **ryzyko operacyjne** - metoda podstawowego wskaźnika bazowego;
- 3) **ryzyk walutowe** - metoda podstawowa.

4.1.2 Dodatkowe wymogi kapitałowe

Dodatkowe wymogi kapitałowe na ryzyka istotne występujące w Banku wylicza się w następujący sposób:

- 1) **ryzyko stopy procentowej** - Bank wyznacza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym łącznie z tytułu ryzyka przeszacowania, bazowego i zmiany wartości ekonomicznej banku, dokonując analizy wpływu szokowych zmian rynkowych stóp procentowych o 200 punktów bazowych z tytułu ryzyka przeszacowania; przesunięcia referencyjnych stóp procentowych o 35 punktów bazowych z tytułu ryzyka bazowego oraz zmiany oprocentowania o 200 punktów bazowych z tytułu zmiany wartości ekonomicznej Banku.
- 2) **ryzyko płynności** - w celu wyliczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka płynności Bank dokonuje analizy sytuacji szokowej zakładającej nagły spadek aktywów płynnych o 20% przy jednoczesnym założeniu utrzymania wartości wskaźnika LCR na wymaganym poziomie.
- 3) **ryzyko koncentracji zaangażowań kredytowych oraz warunków skrajnych** - Bank wyznacza wymóg kapitałowy dokonując analizy wykonania limitów zaangażowań ekspozycji kredytowych, i przeprowadza testy warunków skrajnych w działalności kredytowej,
- 4) **ryzyko kapitałowe** – w ramach tego ryzyka Bank wyznacza wymóg kapitałowy z tytułu:

5)

- ryzyka koncentracji funduszu udziałowego – wyliczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego Bank dokonuje poprzez ustalenie skali udziału funduszu udziałowego w sumie kapitałów i funduszy podstawowych oraz uzupełniających posiadanych na datę analizy,
- ryzyka koncentracji „dużych” pakietów udziałów – wyliczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego Bank dokonuje poprzez ustalenie skali udziału sumy „dużych” pakietów udziałów w funduszu udziałowym posiadanym na datę analizy;

6) **ryzyko biznesowe** – w celu wyznaczenia wymogu kapitałowego Bank przeprowadza ocenę skali zmiany wyniku finansowego w okresie 12 miesięcy w następstwie zmian w otoczeniu Banku.

Szczegółowy opis metod stosowanych w procesie wyznaczania wymogów kapitałowych przez Bank zawarty jest w „Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Białowej”.

4.2 (CRR art.438.b)

W Banku nie był przeprowadzany proces przeglądu nadzorczego, o którym mowa w art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE.

4.3 (CRR art.438.c)

8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112 Rozporządzenia PE.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota w tys. zł
1.	ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0
2.	ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	332
3.	ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	14
4.	ekspozycje wobec instytucji	18
5.	ekspozycje wobec przedsiębiorstw	47

6.	ekspozycje detaliczne	780
7.	ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	2.095
8.	ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	79
9.	ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	38
10.	ekspozycje kapitałowe	158
11.	inne pozycje	163
	RAZEM	3 724

4.4 (CRR art.438.e)

W Banku nie wystąpiły wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) i c).

4.5 (CRR art.438.f)

Wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego wyniósł na 31.12.2018 r. 521 tys. zł.

4.6.

Łączna wartość kapitału regulacyjnego wyniosła 11.575 tys. zł

4.7.

Całkowita kwota ekspozycji na ryzyko wyniosła 53.053 tys. zł.

5. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego (CRR art. 442)

5.1. *Stosowane w rachunkowości definicje należności przeterminowanych i o utraconej wartości (CRR art.442.a)*

Należności przeterminowane rozumiane są jako należności, których przeterminowanie przekracza 90 dni a przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji

detalicznych 500 złotych, a w przypadku pozostałych klas ekspozycji, przeterminowana kwota przekracza 3000 złotych. Definicja ta stosowana jest dla celów rachunkowości.

Należności z rozpoznaną utratą wartości (zagrożone) rozumiane są jako ekspozycje zakwalifikowane do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” lub „stracone” na podstawie Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. z 2017 roku, poz. 1965). Definicja ta stosowana jest dla celów rachunkowości.

5.2. Opis strategii (metod) przyjętych do ustalania korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego (CRR art.442.b)

Bank stosuje metody ustalania korekt wartości i rezerw na podstawie Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. z 2017 roku, poz. 1965) oraz Instrukcji zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych w Banku Spółdzielczym w Białowej.

Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa niezależne od siebie kryteria:

- 1) kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek;
- 2) kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika.

Ekspozycje kredytowe wynikające z pożyczek i kredytów osób prywatnych klasyfikuje się biorąc pod uwagę kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek.

Ekspozycje klientów instytucjonalnych klasyfikuje się biorąc pod uwagę kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek oraz kryterium oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta.

Ekspozycje kredytowe klasyfikuje się do następujących kategorii ryzyka:

- 1) do kategorii „normalne”,
- 2) do kategorii „pod obserwacją”,
- 3) do kategorii „poniżej standardu”,
- 4) do kategorii „wątpliwe”,
- 5) do kategorii „stracone”.

W przypadku ekspozycji kredytowych zakwalifikowanych do poszczególnych kategorii ryzyka, Bank tworzy rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi w wysokości co najmniej:

- 1) 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych od ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „normalne” (w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych);
- 2) 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych od ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „pod obserwacją”;
- 3) 20% podstawy tworzenia rezerw celowych od ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „poniżej standardu”;
- 4) 50% podstawy tworzenia rezerw celowych od ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „wątpliwe”;
- 5) 100% podstawy tworzenia rezerw celowych od ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „stracone”.

Wymagany poziom rezerw celowych na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z pożyczek i kredytów detalicznych zaklasyfikowanymi do kategorii „normalne” oraz rezerw celowych na ryzyko związane z pozostałymi ekspozycjami kredytowymi zaklasyfikowanymi do kategorii „pod obserwacją” Bank może pomniejszyć o kwotę równą 25% rezerwy na ryzyko ogólne. Podstawę tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi, zaklasyfikowanymi do kategorii „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe” oraz „stracone” Bank może pomniejszyć o wartość zabezpieczeń wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Bank tworzy **rezerwę na ryzyko ogólne** zgodnie z art. 130 ustawy Prawo bankowe (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz.128,z późn. zm.).

5.3. Całkowita kwota ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnią kwotę ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji (CRR art. 442 c)

Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) na dzień 31.12.2018 roku, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego oraz średnią kwotę ekspozycji z 13 stanów, tj. za okres od 31.12.2017 r. do 31.12.2018 r. w podziale na klasy przedstawia poniższe zestawienie (w tys. zł):

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2018 r.	Średnia kwota w 2018 r.
1.	ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	11 679	21 682
2.	ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	20 737	13 614
3.	ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	184	395
4.	ekspozycje wobec instytucji	31 011	27 239
5.	ekspozycje wobec przedsiębiorstw	586	590
6.	ekspozycje detaliczne	13 287	13 997
7.	ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	36 214	31 632
8.	ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	992	642
9.	ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	1 130	3 098
10.	ekspozycje kapitałowe	1 971	1 970
10.	inne pozycje	3 929	3 389
	RAZEM	121 720	118 248

5.4. Struktura geograficzna ekspozycji w podziale na klasy ekspozycji (CRR art. 442 d)

Bank nie stosuje rozbicia struktury geograficznej na obszary pod względem istotnych klas ekspozycji. Przyjmuje się cały teren działania Banku jako jeden obszar geograficzny obejmujący swoim zasięgiem tereny o podobnych warunkach ekonomicznych i społecznych.

5.5. Struktura ekspozycji według typu kontrahenta, w rozbiciu na klasy ekspozycji, w tym określenie ekspozycji wobec MŚP, wraz z dodatkowymi informacjami (CRR art. 442 e).

Wyszczególnienie	Sektor finansowy	Sektor niefinansowy						Sektor instytucji rządowych i samorządowych	Pozostałe
		Duże przedsiębiorstwa	Przedsiębiorstwa, spółki prywatne i spółdzielnie	Przedsiębiorcy indywidualni	Rolnicy indywidualni	Osoby prywatne	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych		
ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	11 679								
ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych								20 737	
ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego							181		3
ekspozycje wobec instytucji	31 011								
ekspozycje wobec przedsiębiorstw		587							
ekspozycje detaliczne w tym MŚP			897 897	283 283	50 50	12 056			
ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	485		24 154	5 151		4 691	1 733		
ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania			992						
ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania									1 130
ekspozycje kapitałowe	1 971								
inne pozycje			559						3 370
Razem	45 146	587	26 602	5 434	50	16 747	1 914	20 737	4 503

5.6. Struktura ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na klasy ekspozycji (CRR art. 442 f)- źródło [FIN005_1]

Klasy ekspozycji	bez określ. terminu	1-7 dni	7 dni – 1 mies.	1-3 mies.	3-6 mies.	6 mies. -1 rok	1-2 lat	2-5 lat	5-10 lat	10-20 lat	pow. 20 lat
Sektor finansowy	16 428	15 180	-	9 643	44	2 289	184	327	1 477	-	-
Przedsiębiorstwa	1 597	8	54	632	884	3 880	3 924	5 665	6 463	1 252	-
Gospodarstwa domowe	507	44	220	659	843	1 491	2 327	4 741	5 330	5 324	948
Instyt. niekomerc. dział.na rzecz gosp.domowych	-	-	8	17	25	51	308	373	900	244	-
Instytucje rządowe i samorządowe	-	-	-	595	658	1 253	2 525	7 111	6 386	1 365	-
RAZEM	18 532	15 232	282	11 546	2 454	8 964	9 268	18 217	20 556	8 185	948

5.7. Struktura wg typu kontrahenta ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości i przeterminowanych, sald korekt wartości i rezerw, kwoty korekt wartości i rezerw ujęte w rachunku zysków i strat w 2018 roku (CRR art. 442. g)

Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	Wartość (w tys. zł)
Wartość nominalna ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości	1 013
<i>w tym: wartość nominalna ekspozycji przeterminowanych</i>	<i>1 013</i>
Saldo rezerw celowych na należności na 31.12.2018 r.	506
Saldo prowizji ESP na 31.12.2018 r.	-
Kwota rezerw celowych na należności ujęta w rachunku zysków i strat 2018 r.	104
Prowizja ESP ujęta w rachunku zysków i strat 2018 r.	-
Saldo odsetek na 31.12.2018 r.	236
Saldo odpisów aktualizujących na 31.12.2018 r.	236
Kwota odpisów aktualizujących na należności ujęta w rachunku zysków i strat 2018 r.	103
Razem (wartość bilansowa)	507

Osoby prywatne	Wartość (w tys. zł)
Wartość nominalna ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości	485
<i>w tym: wartość nominalna ekspozycji przeterminowanych</i>	485
Saldo rezerw celowych na należności na 31.12.2018 r.	0
Saldo prowizji ESP na 31.12.2018 r.	-
Kwota rezerw celowych na należności ujęta w rachunku zysków i strat 2018 r.	0
Prowizja ESP ujęta w rachunku zysków i strat 2018 r.	7
Saldo odsetek na 31.12.2018 r.	9
Saldo odpisów aktualizujących na 31.12.2018 r.	9
Kwota odpisów aktualizujących na należności ujęta w rachunku zysków i strat 2018 r.	9
Razem (wartość bilansowa)	485

5.8 Kwota ekspozycji o utraconej wartości i ekspozycji przeterminowanych, podane oddzielnie, z podziałem na ważne obszary geograficzne (CRR art. 442.h)

Bank nie wyznaczał kwot ekspozycji o utraconej wartości i ekspozycji przeterminowanych w podziale na obszary geograficzne.

5.9 Uzgodnienie zmian korekt wartości i rezerw z tytułu ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości (CRR art. 442.i)

Wyszczególnienie	Rezerwa celowa	Prowizja ESP
Stan na początek roku	416	7
Zwiększenia (+)	+104	-
Zmniejszenia (-)	-14	-7
Wykorzystanie (-)	-	-
Stan na koniec roku	506	-

6. Przestrzeganie wymogu w zakresie bufora antycyklicznego (CRR art. 440)

Na podstawie art. 83 oraz art. 96 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym od dnia 1 stycznia 2016 r. wskaźnik bufora antycyklicznego wynosi 0% dla ekspozycji kredytowych na terytorium RP. Wskaźnik w tej wysokości obowiązuje do czasu zmiany jego poziomu przez Ministra Finansów w drodze rozporządzenia.

7. Aktywa wolne od obciążeń (CRR art. 443)

Zgodnie z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji Europejskiej 2015/79 z dnia 18 grudnia 2014 r. oraz wytycznymi z EBA/GL/2014/03 Bank dokonywał ujawnień w zakresie aktywów obciążonych i nieobciążonych:

	Aktywa obciążone	Aktywa nieobciążone
Kredyty na żądanie	-	4 792
Instrumenty udziałowe	-	2 139
Dłużne papiery wartościowe <i>w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych</i>	-	25 313
Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie <i>w tym: kredyty hipoteczne</i>	-	81 709 42 915
Inne aktywa	-	3 405
Aktywa instytucji sprawozdającej	-	117 358

8. Ekspozycja na ryzyko rynkowe (CRR art. 445)

W zakresie ryzyka rynkowego Bank wyznaczał wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego. W całym 2018 roku wymóg ten nie wystąpił.

Wymóg kapitałowy wyznaczony na ryzyko rynkowe, zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) CRR nie dotyczy Banku.

9. Ryzyko płynności (Rekomendacja P)

Informacje ilościowe na temat nadwyżki płynności Banku, norm płynności, wielkości wewnętrznych limitów, wielkości luki płynności oraz zabezpieczenia płynności w ramach zrzeczenia.

Lp.	Wyszczególnienie	Limit	Wykonanie 31.12.2018r.
1.	Nadzorcze miary płynności Współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem Współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi	0,20 1,00	0,27 4,83
2.	Wskaźniki płynności (urealnione) - krótkoterminowej (do 30 dni) - średnioterminowej (do 3 m-cy) - średnioterminowej (3-6 m-cy) - średnioterminowej (do 12 miesięcy) - długoterminowej (powyżej 12 m-cy)	min. 1.00 - - min. 0.90 min. 0.80	1,25 1,46 1,30 1,28 1,00
3.	Wskaźniki zabezpieczenia płynności - Aktywa płynne/Aktywa netto - Kredyty netto/Aktywa netto - Zobow. pozabil./aktywa netto - Aktywa płynne/Depozyty niestabilne	min. 20% max 60% max 10% min. 60%	26,12% 57,58% 8,12% 93,28%
4.	Wskaźniki stabilności bazy depozyt. - Depozyty stabilne w aktywach netto - Depozyty stabilne/Depozyty - Duże depozyty w bazie depozytowej	min. 50% min. 60% max 25%	60,75% 68,45% 12,74%
5.	Wskaźniki finansowania aktywów - Kredyty nom./Depozyty stabilne - Kredyty nom./Depozyty - Aktywa trwałe netto/Fundusze własne	max 125% max 75% max 20%	84,61% 56,43% 9,89%
6.	Wskaźniki finansowania kredytów długoterminowych - kredyty długoterm.(powyżej 1 roku)/Depozyty stabilne - kredyty długoterm.(powyżej 5 lat)/Depozyty stabilne - kredyty długoterm.(powyżej 10 lat)/Depozyty stabilne	max 100% max 100% max 100%	107,45% 79,76% 75,62%

Nadzorcze wskaźniki miar płynności wyliczane zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 Parlamentu Europejskiego (UE) na dzień 31.12.2018 r. przedstawiają się następująco:

- Wskaźnik płynności krótkoterminowej (LCR - Liquidity Coverage Ratio) wyniósł 281,17% przy limicie 100%, co świadczy o wysokiej płynności w krótkim okresie czasu.
- Wskaźnik stabilnego finansowania (NSFR - Net Stable Funding Ratio) – do czasu wprowadzenia szczegółowych zasad obliczania wskaźnika NSFR oraz jego minimalnych poziomów Bank gromadzi i sprawozdaje tylko dane finansowe, które będą kształtowały poziom wskaźnika NSFR.

Współczynniki skumulowanej luki wykazują wartości dodatnie i wynoszą odpowiednio: dla przedziału do jednego miesiąca – 1,25; dla przedziału 1-3 miesiące 1,46 oraz dla przedziału do 12 miesięcy 1,28.

Zabezpieczenie płynności w ramach zrzeczenia polegało m.in. na zaciąganiu lokat w Banku BPS SA w ramach limitu zaangażowania finansowego ustalonego dla Banku przez Zarząd Banku BPS S.A.

10. Ryzyko operacyjne (CRR art. 446)

Bank wylicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego **metodą podstawowego wskaźnika (BIA)**. Podstawę oceny wymogu w zakresie funduszy własnych dla ryzyka operacyjnego stanowiły koszty zdarzeń ryzyka operacyjnego, które w 2018 roku wyniosły kwotę około 1 tys. zł. Wymóg wyliczony metodą BIA w kwocie 521 tys. zł w pełni pokrywa ryzyko operacyjne w Banku. Stosowane metody oceny ryzyka operacyjnego są dostosowane do skali i zakresu działalności Banku i pozwalają na utrzymanie ryzyka operacyjnego na bezpiecznym poziomie.

Zaewidencjonowana ilość i wysokość strat operacyjnych (rzeczywistych i potencjalnych) w roku 2018 w poszczególnych kategoriach przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Kategorie ryzyka	LINIE BIZNESOWE			Wielkość strat (w tys. zł.)	Limit strat (w tys. zł.)
		I Bankowość komercyjna	II Bankowość detaliczna	III Płatności i rozliczenia		
1	Oszustwa wewnętrzne	0	0	0	0	5
2	Oszustwa zewnętrzne	0	0	0	0	13
3	Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwa w miejscu pracy	0	0	0	0	5
4	Klienci, produkty i praktyki operacyjne	0	0	0	0	10
5	Szkody związane z aktywami rzeczowymi	0	0	0	0	10
6	Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	0	0	13	4,71	10
7	Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	88	161	646	2,35	10
	RAZEM	88	161	659	7,06	

11. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym (CRR art. 447)

Ekspozycje w papierach kapitałowych stanowią akcje i obligacje podporządkowane Banku BPS SA oraz udział w Spółdzielni Telefonicznej i Spółdzielni Systemu Ochrony, które Bank nabył ze względów strategicznych.

Posiadane akcje i udziały Bank zalicza do aktywów trwałych i wycenia wg ceny nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości.

Zaangażowanie Banku w ekspozycje kapitałowe przedstawia poniższe zestawienie:

Lp.	Rodzaj ekspozycji	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2018 r.
1.	Akcje Banku BPS SA	1 003
2.	Obligacje podporządkowane Banku BPS SA	963
3.	Udziały Spółdzielni Telefonicznej	1
4.	Udziały Spółdzielni Systemu Ochrony	5
RAZEM		1 972

Bank jest w posiadaniu akcji oraz obligacji podporządkowanych Banku BPS SA (1 966 tys. zł), które nie są notowane na giełdzie i stanowią jeden portfel papierów wartościowych. Mają charakter długoterminowy i klasyfikowane są do portfela bankowego.

Udziały (6 tys. zł) mają charakter długoterminowy i klasyfikowane są do portfela bankowego.

W Banku nie wystąpiły zrealizowane zyski lub straty z tytułu sprzedaży i likwidacji oraz niezrealizowane zyski lub straty z aktualizacji wyceny w/w papierów wartościowych.

12. Ekspozycje na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym (CRR art. 448)

12.1. Charakter ryzyka stopy procentowej i zasadnicze założenia oraz częstotliwość pomiarów ryzyka stopy procentowej (CRR art. 448 a)

Poziom ryzyka stopy procentowej w naszym banku jest umiarkowany. Bank jest wrażliwy po stronie aktywnej, co oznacza, że aktywa przeszacowują się szybciej niż pasywa. Wrażliwość bilansu na zmiany stóp procentowych wynikała głównie z ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego.

Opcją występującą po stronie aktywów jest prawo spłaty zadłużenia przed terminem umownym bez stosowania kar ze strony Banku. Natomiast po stronie pasywnej opcją jest w przypadku depozytów bez ustalonych terminów wymagalności prawo wycofania depozytu bez stosowania sankcji ze strony Banku, czy też depozytów terminowych prawo wycofania depozytu przed terminem umownym lecz z zastosowaniem sankcji ze strony Banku, gdyż klient traci część naliczonych odsetek.

Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej z miesięczną częstotliwością.

12.2. Wahania w zakresie zysku, wartości gospodarczej lub innego stosownego wskaźnika używanego przez kierownictwo Banku do oceny skutków szokowych wzrostów lub spadków stóp procentowych (CRR art. 448 b)

Bank przeprowadzał testy warunków skrajnych, wyliczając poziom poszczególnych rodzajów ryzyka stopy procentowej przy niekorzystnej zmianie stóp procentowych o:

- 1) 200 punktów bazowych w przypadku analizy luki terminów przeszacowania,
- 2) 35 punktów bazowych w przypadku analizy luki ryzyka bazowego,
- 3) 200 punktów bazowych w przypadku analizy zmiany wartości ekonomicznej banku.

Wyniki testów na 31.12.2018 r. przedstawiały się następująco:

- 1) ryzyko przeszacowania – zmiana dochodu odsetkowego w okresie 12 miesięcy wyniesie (-) 1.156,24 tys. zł, co stanowi 9,99% funduszy własnych;
- 2) ryzyko bazowe - zmiana dochodu odsetkowego w okresie 12 miesięcy może wynieść (-) 327,43 tys. zł, co stanowi 2,83% funduszy własnych;
- 3) zmiana wartości ekonomicznej banku w skali 12 miesięcy (-) 54,77 tys. zł, co stanowi 0,47% funduszy własnych.

Wykazane wartości dotyczą wszystkich walut występujących w bilansie Banku w przeliczeniu na PLN.

13. Polityka w zakresie wynagrodzeń (CRR art. 450) oraz Informacja o spełnieniu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe (art. 111a Prawa bankowego).

1. **Zasady** ustalania polityki w zakresie wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej – określa przyjęta przez Radę Nadzorczą Banku „*Polityka wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Białej*”.

Obowiązująca w Banku *Polityka* oparta jest na następujących założeniach (z uwzględnieniem zasady proporcjonalności):

1) Do stanowisk istotnych, o których mowa w §24 Rozporządzenia oraz w uchwale 604/2014 Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) zgodnie z dokonana weryfikacją w Banku zalicza się:

- a) Członków Rady Nadzorczej
- b) Członków Zarządu.

Biorąc jednak pod uwagę fakt, iż członkowie Rady Nadzorczej otrzymują wyłącznie stałe składniki wynagrodzenia, ocena poziomu zmiennych składników wynagrodzenia wypłaconych na przestrzeni 2018 roku pracownikom, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka banku dotyczy wyłącznie członków Zarządu banku.

2) Do zmiennych składników wynagrodzeń Bank zalicza tylko premię uznaniową. W Banku nie przyznaje się indywidualnych odpraw emerytalnych.

3) Zgodnie z § 8 *Polityki wynagradzania* ....ocena pracy Członków Zarządu Banku tj. osób mających bezpośredni wpływ na wyniki i profil ryzyka Banku, dokonywana jest w oparciu o:

- a) kryteria ilościowe, obejmujące stopień realizacji wskaźników wymienionych w § 8 ust. 4 *Polityki wynagradzania ...*, w odniesieniu do założeń planu finansowego w poszczególnych latach podlegających ocenie (trzy ostatnie lata tj. 2016-2018), oraz w stosunku do założeń przyjętych w Strategii Banku na dany okres.
- b) kryteria jakościowe oceny Członków Zarządu Banku, o których mowa w §8 ust. 7 *Polityki wynagradzania ...* przy uwzględnieniu ograniczeń wynikających z przepisów ust. 8 (brak zdarzeń, o których mowa w w/w przepisie).
- 4) Całość przyznanej premii jest wypłacana po przyznaniu w gotówce – bez stosowania odroczenia.
- 5) Łączna kwota wypłacanej premii uznaniowej dla Członków Zarządu na przestrzeni 2018 r. nie przekraczała 2% funduszy własnych Banku (za 2018 r. stanowiła 0,64% funduszy własnych).
- 6) W/w założenia przyjęte zostały w oparciu o zasadę proporcjonalności określoną w § 29 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. oraz wynikającą ze stanowiska Komisji Nadzoru Finansowego opisaną w piśmie KNF z dnia 23 grudnia 2011 r. zgodnie z którą Bank może odstąpić od stosowania zasad dotyczących odroczonej płatności zmiennych składników wynagradzania.
- 7) Obowiązująca w Banku na przestrzeni 2018 r. *Polityka wynagradzania...* nie stanowiła zachęty do podejmowania nadmiernego ryzyka w prowadzonej przez Bank działalności.

2. **Informacje ilościowe** w zakresie składników wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku w podziale na stałe i zmienne:

Wyszczególnienie	Ilość osób	Wynagrodzenie stałe (w tys. zł)	Wynagrodzenie zmienne (w tys. zł)	Wynagrodzenie z odroczoną wypłatą (w tys. zł)
Członkowie Zarządu	3	427	52	0

3. 2018 roku nie wystąpiły płatności związane z zatrudnieniem i ustaniem zatrudnienia.
4. Informacja o spełnieniu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe.

Przeprowadzona przez Zebranie Przedstawicieli ocena członków Rady Nadzorczej Banku wykazała, że wszyscy członkowie Rady Nadzorczej posiadają odpowiednie kwalifikacje zarówno w zakresie wykształcenia jak i dobrej reputacji do sprawowania nadzoru

w Banku Spółdzielczym w Błazowej. Również Rada Nadzorcza dokonała pozytywnej oceny członków Zarządu Banku.

14. Dźwignia finansowa (CRR art. 451)

1. Wskaźnik dźwigni – „dźwignia finansowa” oznacza względną – w stosunku do funduszy własnych Banku – wielkość posiadanej przez Bank całkowitej kwoty ekspozycji z tytułu aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia, z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, lecz z wyjątkiem zobowiązań, które można wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji Banku.
2. Kształtowanie się wskaźnika dźwigni finansowej i jego wyliczenie zawiera poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Definicja przejściowa	W pełni wprowadzona definicja
Ekspozycje bilansowe	117 326	117 326
Ekspozycje pozabilansowe przed korektą	9 543	9 543
Korekta z tytułu konwersji (-)	-5 181	-5 181
Miara ekspozycji całkowitej	121 688	121 688
Kapitał Tier I	11 326	11 214
Wskaźnik dźwigni	9,31	9,22

Zasady wyliczania oraz podział zadań w zakresie wskaźnika dźwigni finansowej zawarte są w Instrukcji zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Błazowej.

15. Techniki ograniczenia ryzyka kredytowego (CRR art. 453)

1. Bank nie stosował kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych.
2. Zasady wyceny zabezpieczeń i zarządzania nimi uregulowane zostały w Instrukcji prawnych form zabezpieczeń oraz w Instrukcji monitorowania zabezpieczeń.

3. Główne zabezpieczenia stosowane w Banku to:
  - weksel i poręczenie wekslowe,
  - poręczenie wg prawa cywilnego,
  - hipoteka,
  - cesja praw z polisy ubezpieczeniowej,
  - przewłaszczenie,
  - zastaw rejestrowy,
  - pełnomocnictwo do rachunku,
  - cesja wierzytelności,
  - oświadczenie o poddaniu się egzekucji.
4. Bank nie dokonywał transakcji na instrumentach pochodnych.
5. Bank bada koncentrację ryzyka kredytowego w zależności od przyjętych zabezpieczeń.
6. Wartości ekspozycji, co do których zastosowano technikę redukcji ryzyka kredytowego w formie pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych na dzień 31.12.2018 r. roku w podziale na kategorie ryzyka przedstawia poniższe zestawienie:

Kategoria ekspozycji	Wartość nominalna	Stan rezerw	Zastosowana kwota pomniejszenia
Stracone	1 498	506	992

16. Pozostałe informacje wynikające z art. 111a ustawy Prawo Bankowe

1. Informacja o działalności Banku poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w podziale na poszczególne państwa członkowskie i państwa trzecie, w których posiada podmioty zależne, na zasadzie skonsolidowanej w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 48 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 za dany rok obrotowy:

Bank Spółdzielczy w Błazowej nie prowadzi działalności poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Informacja o stopie zwrotu z aktywów obliczonej jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej:

Stopa zwrotu z aktywów (ROA netto) według stanu na 31 grudnia 2018 roku wynosi 0,57%.

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Banku Spółdzielczego w Błazowej niniejszym oświadcza, iż ustalenia zawarte w Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Błazowej według stanu na dzień 31.12.2018 roku dają pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku.

Zarząd Banku Spółdzielczego w Błazowej

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Banku Spółdzielczego w Błazowej niniejszym oświadcza, iż ogólny profil ryzyka w Banku był zgodny z profilem wynikającym z zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą: Strategii rozwoju, Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz Polityk do poszczególnych ryzyk.

Na dzień 31.12.2018 roku przyjęte przez Bank wskaźniki obrazujące ogólny poziom ryzyka kształtowały się następująco:

Lp	Wyszczególnienie:	Plan na 31.12.2018r.	Stan na 31.12.2018r.	Stopień realizacji
Ryzyko kredytowe				
1.	Udział kredytów (brutto) w sumie bilansowej	52,22%	58,6%	112,22%
2.	Wskaźnik pokrycia kredytów funduszami własnymi	19,38%	16,82%	86,79%
3.	Udział kredytów zagrożonych w kredytach ogółem (nominał)	1,7%	2,2%	129,41%
4.	Średni wskaźnik LtV (bieżący)	0,2800	0,2871	102,54%
Ryzyko płynności				
1.	Udział aktywów płynnych w aktywach netto	30,51%	26,58%	87,12%
2.	Udział aktywów trwałych w funduszach własnych	10,35%	9,81%	94,78%
3.	Wskaźnik płynności bieżącej (M1)	0,30	0,27	90,00%
4.	LCR	300,00%	281,17%	93,72%
Ryzyko stopy procentowej				
1.	Wynik z tytułu odsetek	2.990	3.168	105,95%
2.	Rozpiętość oprocentowania	2,95%	2,90%	98,31%
Ryzyko operacyjne				
1.	Wysokość strat z tytułu ryzyka operacyjnego	1,0	7,06	706,00%

2.	Ilość zatrudnionych (rotacja kadr)	29 osób	29 osób	100,00%
ICAAP				
1.	Fundusze własne/suma bilansowa	10,12%	9,86%	97,43%
2.	Łączny współczynnik kapitałowy	21,00%	21,82%	103,90%
Ryzyko walutowe				
1.	Skala działalności walutowej jako % aktywów	5,00%	2,68%	53,6%
2.	Całkowita pozycja walutowa/fundusze własne	2,0%	0,23%	11,50%
Ryzyko biznesowe				
1.	Zwrot z kapitału ROE (netto–zysk/średnie kapitały własne)	5,38%	5,59%	103,90%
2.	Zwrot na aktywach ROA (netto–zysk/średnie aktywa)	0,58%	0,57%	98,28%
3.	Wskaźnik C/I (koszty działania z amortyzacją/wynik na działalności bankowej łącznie z wynikiem na pozostałej działalności operacyjnej)	75,88%	75,93%	100,07%

Uzyskane wielkości potwierdzają, że ogólny profil ryzyka jest adekwatny do przyjętych założeń, określających tolerancję na ryzyko.

Zarząd Banku Spółdzielczego w

Białowej